

**Standardy Ochrony Małoletnich
obowiązujące**

W

**XX Liceum Ogólnokształcącym
im. Leopolda Staffa
w Krakowie**

od 12 sierpnia 2024 r.

Działając na podstawie art. 22b ustawy z 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich Dyrektor XX Liceum Ogólnokształcącego im. Leopolda Staffa w Krakowie z dniem 12 sierpnia 2024r. wprowadza do stosowania „Standardy Ochrony Małoletnich” (zwane dalej „Standardami”), których naczelnym celem jest zapewnienie bezpieczeństwa małoletnim uczniom, dbałość o ich dobro, uwzględnianie ich potrzeb i podejmowanie działań w ich jak najlepszym interesie.

Podstawa prawna:

- 1) *Ustawa z dnia 13 maja 2016r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym (t. j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1304 ze zm.)- art. 21;*
- 2) *Ustawa z dnia 28 lipca 2023r. o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2023 r. poz. 1606);*
- 3) *Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t. j. Dz. U. z 2021 poz. 1249);*
- 4) *Ustawa z dnia 6 czerwca 1997r. - Kodeks karny (Dz.U. 2024 poz. 17);*
- 5) *Konwencja o Prawach Dziecka przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych z dnia 20 listopada 1989r. (t. j. Dz. U. z 1991 Nr 120 poz. 526);*
- 6) *Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia z dnia 6 września 2023r. w sprawie procedury "Niebieskie Karty" oraz wzorów formularzy "Niebieska Karta" (Dz. U. z 2023 r. poz. 1870).*
- 7) *Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 31 lipca 2017 r. w sprawie trybu, sposobu i zakresu uzyskiwania i udostępniania informacji z Rejestru z dostępem ograniczonym oraz sposobu zakładania konta użytkownika (Dz.U. z 2017 r. poz. 1561) - § 4, § 12, § 14, § 16, § 17;*
- 8) *Ustawa z dnia 24 maja 2000 r. o Krajowym Rejestrze Karnym(tj. Dz. U. z 2021 r. poz. 1709);*
- 9) *Ustawa z dnia 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela (t. j. Dz. U. z 2023 r. poz. 984 ze zm.);*
- 10) *Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (t. j. Dz. U. z 2023 r. poz. 900);*
- 11) *Ustawa z dnia 10 maja 2018 r. o ochronie danych osobowych (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 1781);*
- 12) *Konwencja o prawach dziecka (Dz. U. 1991 r. nr 120, poz. 526);*
- 13) *Konwencja o prawach osób niepełnosprawnych (Dz. U. 2012, poz. 1169*

ROZDZIAŁ I - Zasady zapewniające bezpieczne relacje między uczniem a personelem szkoły, a w szczególności zachowania niedozwolone wobec uczniów	5
ROZDZIAŁ II - Zasady i procedury podejmowania interwencji w sytuacji podejrzenia krzywdzenia lub posiadania informacji o krzywdzeniu ucznia w XX Liceum Ogólnokształcącym.....	6
ROZDZIAŁ III - Szczegółowe procedury podejmowania interwencji w określonych sytuacjach w XX Liceum Ogólnokształcącym.....	10
ROZDZIAŁ IV - Procedury i osoby odpowiedzialne za składanie zawiadomień o podejrzeniu popełnienia przestępstwa na szkodę małoletniego, zawiadamianie sądu opiekuńczego oraz osoby odpowiedzialne za wszczynanie procedury „Niebieskie Karty”	16
Rozdział V Zakres kompetencji osoby odpowiedzialnej za przygotowanie pracowników szkoły do stosowania standardów, zasady przygotowania pracowników szkoły do ich stosowania oraz sposób dokumentowania tej czynności	17
Rozdział VI Zasady i sposób udostępniania personelowi, uczniom i ich rodzicom albo opiekunom prawnym lub faktycznym standardów do zaznajomienia się z nimi i ich stosowania oraz zasady przeglądu i aktualizacji standardów.....	20
Rozdział VII Osoby odpowiedzialne za przyjmowanie zgłoszeń o zdarzeniach zagrażających małoletniemu i udzielenie mu wsparcia	22
Rozdział VIII Wymogi dotyczące bezpiecznych relacji między małoletnimi, a w szczególności zachowania niedozwolone.....	23
Rozdział IX Zasady korzystania z urządzeń elektronicznych z dostępem do sieci Internet.....	25
Rozdział X Procedury ochrony dzieci przed treściami szkodliwymi i zagrożeniami w sieci Internet oraz utrwalonymi w innej formie.	27
Rozdział XI Zasady ustalania planu wsparcia małoletniego po ujawnieniu krzywdzenia.	29

Preambuła

Naczelną zasadą wszystkich działań podejmowanych przez pracowników Naszej szkoły jest działanie dla dobra ucznia i w jego najlepszym interesie. Pracownik szkoły traktuje uczniów z szacunkiem oraz uwzględnia jego potrzeby. Niedopuszczalne jest stosowanie przez pracownika wobec ucznia przemocy w jakiegokolwiek formie. Pracownik szkoły, realizując te cele, działa w ramach obowiązującego prawa, przepisów wewnętrznych szkoły oraz swoich kompetencji.

Standard 1 – Szkoła opracowała, przyjęła i wdrożyła do realizacji Standardy Ochrony Małoletnich, które określają:

1. Politykę dotyczącą całego personelu (pracowników, współpracowników, studentów, praktykantów i wolontariuszy – na wszystkich szczeblach jednostki).
2. za Politykę SOM, jej wdrażanie i nadzorowanie odpowiada Dyrektor szkoły.
3. Dyrektor szkoły wyznaczył osoby odpowiedzialne za monitoring realizacji Polityki. Rola, zadania oraz kwalifikacje tych osób są jasno określone.
4. Polityka ochrony uczniów małoletnich jasno i kompleksowo określa:
  - sposób reagowania w szkole na przypadki podejrzenia, że małoletni doświadcza krzywdzenia i zasady prowadzenia rejestru interwencji,
  - zasady bezpiecznych relacji personel - uczeń i uczeń - uczeń,
  - zasady bezpiecznego korzystania z Internetu i mediów elektronicznych przez małoletnich,
  - zasady ochrony wizerunku i danych osobowych małoletnich uczniów,
5. Polityka jest opublikowana i szeroko promowana wśród całego personelu, rodziców i uczniów, a poszczególne grupy są z nią aktywnie zapoznawane poprzez działania edukacyjne i informacyjne.

Standard 2 – Szkoła stosuje zasady bezpiecznej rekrutacji personelu, szkoli personel ze Standardów Ochrony Małoletnich.

Standard 3 – Szkoła wdrożyła i stosuje procedury bezpieczeństwa oraz procedury postępowania w sytuacjach trudnych i zagrażających bezpieczeństwu uczniów w szkole, które znane są i udostępnione całemu personelowi. Każdy pracownik wie komu i gdzie należy zgłosić informację o krzywdzeniu małoletniego i kto jest odpowiedzialny za działania interwencyjne. Pracownikom szkoły udostępnione są dane kontaktowe do lokalnych instytucji odpowiedzialnych za przeciwdziałanie i interwencję w przypadku krzywdzenia małoletnich.

Standard 4 – Szkoła co najmniej raz na 2 lata monitoruje i w razie konieczności ewaluuje zapisy SOM, konsultując się z personelem, uczniami i rodzicami oraz aktualizując je.

ROZDZIAŁ I - Zasady zapewniające bezpieczne relacje między uczniem a personelem szkoły, a w szczególności zachowania niedozwolone wobec uczniów

§ 1

Zadaniem personelu naszej placówki jest kierowanie się dobrem ucznia i podejmowanie wszystkich działań w zgodzie z obowiązującymi przepisami prawnymi - w tym obowiązkiem ochrony dzieci przed krzywdzeniem. Wszyscy pracownicy i współpracownicy szkoły bez względu na pełnioną funkcję lub stanowisko oraz inne osoby realizujące zadania na terenie szkoły na podstawie umów cywilno-prawnych (w tym stażyści i wolontariusze) zobowiązani są stosować wszystkie zasady zapewniające bezpieczne relacje między uczniem a personelem szkoły.

§ 2

Niedozwolone jest przejawianie wobec ucznia jakichkolwiek zachowań przemocowych, naruszających prawa lub dobra osobiste uczniów będących uczniami naszej placówki, sprzecznych z szeroko rozumianym dobrem i interesem ucznia zarówno w trakcie jego przebywania na terenie placówki jak również poza jego terenem, w szczególności:

- narażające ucznia na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia;
- naruszające godność ucznia, nietykalność cielesną lub wolność, dyskryminujące ucznia ze względu na płeć, rodzinę lub miejsce pochodzenia, wyznanie, orientację seksualną czy poglądy polityczne, czy z jakichkolwiek innych powodów;
- powodujące szkody na zdrowiu fizycznym lub psychicznym ucznia, wywołujące cierpienia lub krzywdy moralne;
- ograniczające lub pozbawiające ucznia dostępu do usług lub świadczeń realizowanych przez naszą placówkę zarówno w trakcie zajęć lekcyjnych i pozalekcyjnych realizowanych przez placówkę na jej terenie lub poza nim;
- istotnie naruszające jego prywatność lub wzbudzające u nim poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, stosowanych zarówno w formie jawnej lub ukrytej, bezpośredniej czy za pośrednictwem środków komunikacji elektronicznej;
- będących okazywaniem wobec ucznia braku szacunku czy profesjonalizmu;
- polegających na używaniu wobec ucznia wymagań lub treści nieadekwatnych do jego wieku lub sytuacji;
- ujawniających jakichkolwiek informacje o uczniu osobom nieuprawnionym, w tym innym dzieciom, innym rodzicom, dotyczących wszystkich wrażliwych obszarów funkcjonowania ucznia w szczególności: jego sytuacji rodzinnej, zdrowotnej, ekonomicznej, prawnej, czy wizerunku;

- będących przejawem przekraczanie kompetencji nauczyciela w tym: nawiązywania relacji romantycznych lub seksualnych z uczniami;
- sprzyjających demoralizacji dzieci m.in. stosowania w obecności uczniów wulgaryzmów, alkoholu, narkotyków lub innych środków psychoaktywnych lub udostępniania uczniom wyrobów tytoniowych, alkoholu, narkotyków, lub innych środków psychoaktywnych;
- mogących być oznaką lub przyczyną braku bezstronności wobec ucznia w tym przyjmowania od niego lub jego rodziców pieniędzy czy innych prezentów lub sugerujących istnienie między personelem a uczniem jakichkolwiek relacji mogących być przyczyną nierównego traktowania ucznia lub czerpaniem korzyści osobistych z relacji z dzieckiem i/lub jego rodzicami;
- będących przekroczeniem nietykalności fizycznej ucznia lub jego seksualności m.in. dotykania ucznia w sposób mogący być zinterpretowany przez niego lub innych za niewłaściwy lub nieprzyzwoity;
- będących przekroczeniem niezbędnych czynności pielęgnacyjnych lub higienicznych wobec ucznia takich jak pomoc w ubieraniu czy rozbieraniu dziecka, jedzeniu, myciu, przewijaniu i korzystaniu z toalety wykraczających poza jasno sprecyzowane obowiązki służbowe.

ROZDZIAŁ II - Zasady i procedury podejmowania interwencji w sytuacji podejrzenia krzywdzenia lub posiadania informacji o krzywdzeniu ucznia w XX Liceum Ogólnokształcącym

§ 1

W szkole stosuję się definiowanie przemocy domowej, oraz osoby doświadczającej przemocy domowej i osoby stosującej przemoc domową zgodnie z ustawą o przeciwdziałaniu przemocy domowej¹

1. Przez przemoc domową rozumiemy jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności:

- narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia,
- naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną,
- powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę,
- ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej,

---

¹ Ustawa z dnia 29 lipca 2005r o przeciwdziałaniu przemocy domowej

- istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej.²

§ 2

W celu realizacji obowiązków wynikających z § 3 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 6 września 2023 r. w sprawie procedury "Niebieskie Karty" oraz wzorów formularzy "Niebieska Karta" (Dz. U. poz. 1870) pracownik XX Liceum Ogólnokształcącego zapoznaje się z kwestionariuszem szacowania ryzyka przemocy wobec małoletniego określonego w art. 15 aa ustawy o Policji, i w sytuacji zaistnienia określonych w nim okoliczności podejmuje działania interwencyjne polegające na:

- zapobieżeniu zagrożenia dla życia lub zdrowia osoby doznającej przemocy domowej, w tym informowaniu Policji lub Żandarmerii Wojskowej o okolicznościach uzasadniających zastosowanie art. 15aa i art. 15aaa ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz. U. z 2023 r. poz. 171, z późn. zm.1)), a w przypadku żołnierzy pełniących czynną służbę wojskową – art. 18a i art. 18aa ustawy z dnia 24 sierpnia 2001 r. o Żandarmerii Wojskowej i wojskowych organach porządkowych (Dz. U. z 2023 r. poz. 1266 i 1860);
- udzieleniu osobie doznającej przemocy domowej pierwszej pomocy przedmedycznej lub zapewnieniu pomocy medycznej;
- zaspokojeniu podstawowych potrzeb, w tym udzieleniu wsparcia i poradnictwa, w szczególności od przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, specjalistycznych ośrodków wsparcia dla osób doznających przemocy domowej, organizacji pozarządowych i stowarzyszeń działających na rzecz osób doznających przemocy domowej na podstawie ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

§ 3

W przypadku, gdy zachodzi podejrzenie popełnienia przestępstwa ściganego z urzędu na szkodę małoletniego, w tym także jednego z przestępstw przeciwko wolności seksualnej i obyczajności na szkodę małoletniego wskazanych w *Ustawie z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny* (t.j. Dz.U. z 2022 r. poz. 1138 ze zm.) w następujących regulacjach:

- ✓ art. 197 – zgwałcenie i wymuszenie czynności seksualnej,
- ✓ art. 198 – seksualne wykorzystanie niepoczytalności lub bezradności,

---

² Art. 2 ust. 1 pkt. 1) Ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1249 z późn. zm.).

- ✓ art. 199 – seksualne wykorzystanie stosunku zależności lub krytycznego położenia,
  - ✓ art. 200 – seksualne wykorzystanie małoletniego,
  - ✓ art. 200a – elektroniczna korupcja seksualna małoletniego,
  - ✓ art. 200b – propagowanie pedofilii,
  - ✓ art. 201 – kazirodztwo,
  - ✓ art. 202 – publiczne prezentowanie treści pornograficznych,
  - ✓ art. 203 – zmuszanie do prostytucji,
  - ✓ art. 204 – czerpanie zysku z cudzego nierządu.
1. Dyrektor szkoły składa zawiadomienie na policję lub do prokuratury, realizując obowiązek wynikający z art. 304 § 2 Kodeksu postępowania karnego. Wzór zawiadomienia stanowi Załącznik nr 1.
  2. Dyrektor podejmuje niezbędne czynności do czasu przybycia organu powołanego do ścigania przestępstw lub do czasu wydania przez ten organ stosownego zarządzenia, aby nie dopuścić do zatarcia śladów i dowodów przestępstwa, o ile miało miejsce na terenie szkoły (np.: zabezpieczenie nagrań z kamer, zdjęć, korespondencji, nagrań, dowodów przedstawionych w sprawie, notatek, etc).
  3. W każdym z przytoczonych przypadków małoletni zostaje niezwłocznie otoczony opieką i wsparciem psychologa szkolnego, wychowawcy oddziału, innych specjalistów wg. potrzeb.
  4. Dyrektor zawiadamia rodziców o incydencie, informuje o stanie małoletniego np. (konieczności interwencji medycznej) oraz konsekwencjach prawnych stosowania przemocy wobec małoletniego.

Miejscowość i data.....

..... Komenda Miejska Policji w .....

Dane zawiadamiającego bądź Prokuratura Rejonowa w .....

Zawiadomienie o możliwości popełnienia przestępstwa

Zgodnie z art. 304. § 1 niniejszym zawiadamiam o możliwości popełnienia przestępstwa kwalifikowanego z art. ....³ Ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (t.j. Dz.U. z 2022 r. poz. 1138 ze zm.) na szkodę małoletniego .....

Uzasadnienie

(W uzasadnieniu opisać stan faktyczny, w szczególności to, w jaki sposób pracownicy placówki dowiedzieli się o przestępstwie popełnionym na szkodę małoletniego i jakie okoliczności lub dowody świadczą o możliwości popełnienia przestępstwa. Jeżeli okoliczności te stały się wiadome pracownikom placówki, należy podać, w miarę możliwości, następujące dane dotyczące przestępstwa:

- 1) datę,
- 2) miejsce,
- 3) okoliczności przestępstwa,
- 4) świadków,
- 5) materiał dowodowy o popełnieniu przestępstwa, np. dokumenty, wydruki, nagrania, zaświadczenia).

.....

(imię i nazwisko osoby zgłaszającej)

---

3 Należy wpisać przestępstwo spośród rodzajów przestępstw na szkodę małoletniego. W razie braku możliwości dokonania kwalifikacji przestępstwa można tę część pominąć.

4 Należy wpisać dane dziecka.

ROZDZIAŁ III - Szczegółowe procedury podejmowania interwencji w określonych sytuacjach w XX Liceum Ogólnokształcącym.

§ 1

Przemoc rówieśnicza

Standardy dotyczące przeciwdziałania przemocy rówieśniczej:

1. Prowadzenie przez specjalistów szkolnych corocznej diagnozy czynników ryzyka i chroniących, również w aspekcie określenia zakresu i rodzaju problemu związanego z przemocą wśród uczniów, a następnie przez zespół wychowawców ewaluowanie szkolnego programu wychowawczo – profilaktycznego w oparciu o uzyskane wyniki diagnozy.
2. W statucie szkoły opracowane są ogólnoszkolne zasady oczekiwań wobec zachowania uczniów i konsekwencje (sankcje) za ich nieprzestrzeganie.
3. Oddziaływaniami objęci są również rodzice, których wychowawcy, specjaliści edukują na temat obserwowania niepokojących objawów, mogących świadczyć o doświadczaniu przemocy i możliwych sposobach reagowania, w tym prawnego.

Zasady interwencji dla uczniów, będących świadkiem lub ofiarą przemocy rówieśniczej:

1. Jak najszybciej należy powiadomić dorosłego pracownika szkoły, informując także o swoich podejrzeniach, że któryś z uczniów doznaje przemocy. Jeśli zdarzenie jest niebezpieczne, a w pobliżu nie ma nikogo dorosłego, bezzwłocznie należy zadzwonić pod numer alarmowy 112.
2. Osobie poszkodowanej powinno się okazać wsparcie poprzez życzliwe słowa, okazywanie empatii i wyrażanie dezaprobaty dla osób stosujących przemoc.

Standardy dla rodziców uczniów doświadczających przemocy:

1. Małoletniemu okazuje się bezgraniczne zrozumienie, nie komunikując mu, że mogło przyczynić się swoim zachowaniem do tego, że stało się ofiarą zachowań przemocowych, a podkreślając, że to zachowanie sprawcy jest nieakceptowane.
2. Rodzice informują szkołę jeśli ich dziecko jest ofiarą lub sprawcą przemocy rówieśniczej, aktywnie współpracując z wychowawcą, psychologiem, pedagogiem, Dyrektorem szkoły w celu rozwiązania problemu.

3. W przypadkach, gdy małoletni stał się poszkodowanym zachowaniem, które ścigane jest z oskarżenia prywatnego, po sugestii szkoły rodzice podejmują właściwe kroki prawne.

Standardy interwencji podejmowanych przez pracowników szkoły:

1. Pracownicy szkoły bezwzględnie przestrzegają zasad szkoły w zakresie zgłaszania incydentów przemocy.
2. Interweniujący pracownik musi zadbać o bezpieczeństwo ucznia i odseparować go od agresywnego ucznia, jeśli zdarzenie przemocowe trwa.
3. Ujawniający przemoc pracownik sporządza notatkę opisując uzyskane informacje lub przebieg zdarzenia, celem przekazania jej osobie odpowiedzialnej za rejestrowanie zdarzeń i realizowanie SOM.
4. O zdarzeniu poinformowany zostaje wychowawca, pedagog szkolny lub psycholog, który przeprowadza rozmowę z uczniami, a następnie kontaktuje się z ich rodzicami.
5. W przypadku zdarzenia, w wyniku którego doszło do uszczerbku na zdrowiu, wykorzystania seksualnego i/lub innych zachowań wyczerpujących znamiona przestępstwa ściganego z urzędu, informowany jest Dyrektor szkoły, który powiadamia Policję (interwencyjnie, gdy zagrożone jest życie lub zdrowie i/lub gdy rodzice odmawiają przyjazdu) lub Sąd rodzinny (wysłanie zawiadomienia o możliwości popełnienia czynu karalnego/ przestępstwa).
6. W przypadku zdarzenia incydentalnego (popchnięcie, szturchnięcie, ośmieszenie, niestosowny komentarz) wychowawca, pedagog szkolny, psycholog wraz z uczniem i rodzicami opracowują działania naprawcze i rozważają zastosowanie kary statutowej. W przypadku kolejnego zdarzenia z udziałem tych samych osób, należy zastosować środek oddziaływania wychowawczego lub powiadomić sąd rodzinny (postępowanie o demoralizację).
7. W przypadku przemocy rówieśniczej, innych zachowań ryzykownych ze strony małoletnich, pomocą psychologiczną – pedagogiczną i wsparciem należy objąć również uczniów będących jej inicjatorami, biorąc pod uwagę potrzeby współpracy w tym zakresie z instytucjami zewnętrznymi, w tym PPP, a także uczniów którzy byli ewentualnymi świadkami tego zdarzenia.

Przemoc domowa (krzywdzenie małoletniego w rodzinie)

1. W przypadku uzyskania przez pracownika szkoły podejrzenia, że uczeń jest krzywdzony lub zaniedbywany przez rodziców, ma on obowiązek sporządzić notatkę służbową i przekazać tę informację Dyrektorowi szkoły. Oznakami przemocy mogą być dostrzeżone przez nauczycieli (zwłaszcza wychowania fizycznego) lub pielęgniarkę szkolną ślady pobicia, unikanie sytuacji odsłaniania ciała przy przebieraniu się, noszenie długich rękawów/nogawek bez względu na warunki pogodowe itp., ale też dostrzegalne zmiany w zachowaniu się ucznia, w tym sytuacji dydaktycznej (pogorszenie ocen, gorsza frekwencja).
2. W sytuacji kiedy opisane w pkt.2 zachowania tj. (unikanie sytuacji odsłaniania ciała przy przebieraniu się, noszenie długich rękawów/nogawek bez względu na warunki pogodowe itp.) są przyczyną wynikających z problemów zdrowia psychicznego (samookaleczenia, zachowania autoagresywne), pracownik podejmuje nast. działania:
  - Pracownik mający informacje, że uczeń samo okalecza się zgłasza fakt wychowawcy/ pedagogowi/psychologowi.
  - Pedagog/psycholog przeprowadza rozmowę z uczniem oraz rodzicami, której celem jest ustalenie przyczyn zjawiska. Jak również informuje o zaistniałej sytuacji Dyrektora szkoły.
  - Pedagog/psycholog sugeruje rodzicowi pomoc psychologiczną oraz konieczność kontaktu z poradnią specjalistyczną, przekazuje wykaz Placówek świadczących taką pomoc.
  - Uczeń zostaje otoczony szczególną opieką ze strony wychowawcy, nauczycieli i zespołu psychologiczno-pedagogicznego.
3. Pedagog szkolny, psycholog organizuje spotkanie z rodzicami ucznia, którego podejrzenie dotyczy, przekazując im uzyskane informacje, dostępne formy pomocy dla rodziny w kryzysie. Spotkanie jest protokołowane przez wychowawcę klasy. W przypadku potwierdzenia zgłoszenia Dyrektor szkoły informuje o podejrzeniu krzywdzenia małoletniego odpowiednią instytucję: (prokuraturę/ Policję; Sąd rodzinny; MOPS).
4. Jeśli zgłoszenie potwierdziło się, a sprawcą jest jeden z rodziców, w obecności drugiego z rodziców, innej osoby najbliższej dla małoletniego lub pełnoletniej osobie wskazanej przez małoletniego, wychowawca klasy, nauczyciel znający sytuację domową małoletniego, pedagog lub psycholog szkolny wszczyna procedurę „Niebieskie Karty”,

wypełniając formularz „Niebieska Karta – A”, a formularz „Niebieska Karta – B” przekazuje rodzicowi, osobie najbliższej lub pełnoletniej osobie wskazanej przez małoletniego. Wypełniony formularz „Niebieska Karta – A” szkoła niezwłocznie przekazuje przewodniczącemu zespołu interdyscyplinarnego do spraw przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w terminie nie później niż 5 dni roboczych od wszczęcia procedury. Kopię wypełnionego formularza pozostawia się w szkole.

5. W zależności od zdiagnozowanego typu przemocy, dalszy tok postępowania leży w kompetencjach instytucji wskazanych w pkt.3.
6. Całość podjętych działań dokumentowana jest w formie protokołów i notatek służbowych, które udostępnione są na żądanie instytucji prowadzącej postępowanie karne. Tworzona jest także karta przebiegu interwencji.
7. W sytuacji stwierdzenia, że zgłoszenie jest bezzasadne i nie dochodzi do krzywdzenia dziecka, dyrektor szkoły lub inna osoba uczestnicząca w spotkaniu, o którym mowa w ust.3, sporządza notatkę z zakończenia procedury, przy czym wychowawcy klasy zlecone zostaje dalsze monitorowanie sytuacji ucznia.
8. W przypadku braku współpracy ze strony rodziców, niewywiązywania się z założeń planu pomocy, unikania kontaktu z pracownikami szkoły, Dyrektor pisemnie wnioskuje do sądu rodzinnego o wgląd w sytuację rodzinną, przekazując poczynione ustalenia.
9. Wychowawca, pedagog, psycholog szkolny opracowuje plan wsparcia ucznia, w którym zawarte zostają wskazania dotyczące podjęcia przez szkołę działań w celu zapewnienia bezpieczeństwa, oferowane uczniowi i jego rodzicom formy wsparcia psychologiczno - pedagogicznego i informacje o skierowaniu ucznia/rodziny do specjalisty spoza szkoły.
10. W przypadku, gdy uczeń doświadcza przemocy ze strony osoby najbliższej z uszczerbkiem na zdrowiu, wykorzystania seksualnego i/lub zagrożone jest jego życie i zdrowie, powoływany jest przez dyrektora szkoły zespół interwencyjny, w skład którego wchodzi dyrektor lub wicedyrektor szkoły, wychowawca, pedagog, psycholog szkolny i pielęgniarka szkolna:
  - zespół interwencyjny zapewnia bezpieczeństwo uczniowi i jednocześnie alarmowo powiadamiając Policję, w której to kompetencjach leży dalsze postępowanie oraz odseparowanie małoletniego (np. poprzez umieszczenie w Policyjnej Izbie dziecka);
  - opracowywany jest plan pomocy uczniowi zgodnie z wytycznymi;
  - w przypadku otrzymania wniosku o udzielenie informacji o uczniu od uprawnionej przepisami instytucji (sąd rodzinny, sąd karny, Policja, MOPS, grupa diagnostyczno –

pomocowa), wychowawca wraz ze specjalistami jest zobowiązany do przygotowania takiej informacji.

§ 3

Krzywdzenie ucznia przez pracownika szkoły

1. Osoba, która uzyskała informację, że uczeń jest krzywdzony przez pracownika szkoły, przekazuje ją Dyrektorowi szkoły, pedagogowi, psychologowi lub innej osobie wyznaczonej do zgłaszania incydentów wraz ze sporządzoną notatką służbową. Notatka służbowa może mieć formę pisemną lub elektroniczną.
2. W przypadku, gdy zagrożone jest życie lub zdrowie ucznia, niezwłocznie przez osobę ujawniającą krzywdzenie powiadamiana jest alarmowo Policja, a w zgłoszeniu podawane są dane osoby zgłaszającej, dane ucznia oraz dane osoby podejrzanej o krzywdzenie, a także wszystkie znane fakty w sprawie. Osoba zawiadamiająca w tej sytuacji wypełnia również kartę przebiegu interwencji.
3. Dyrektor szkoły natychmiastowo odsuwa pracownika od wszelkich form kontaktu z uczniami (nie tylko pokrzywdzonym) do czasu wyjaśnienia sprawy i wzywa osobę, której dotyczy zgłoszenie na rozmowę wyjaśniającą, w której uczestniczy pedagog lub psycholog szkolny i wychowawca ucznia, protokolujący przebieg spotkania.
4. Jeżeli zgłoszono krzywdzenie ze strony pedagoga, psychologa lub wychowawcy ucznia, osoba ta nie uczestniczy w spotkaniu.
5. Jeżeli zgłoszono krzywdzenie ze strony Dyrektora szkoły, działania interwencyjne prowadzi zastępca Dyrektora.
6. Podczas spotkania omówiona zostaje sytuacja dziecka i zasadność podejrzeń, a także wypracowany zostaje sposób postępowania w tej sytuacji. W protokole ze spotkania zawarte zostają opracowane wnioski i postanowienia.
7. W przypadku potwierdzenia podejrzeń Dyrektor szkoły informuje o zdarzeniu rodziców ucznia krzywdzonego oraz pisemnie odpowiednie służby (Policję/ prokuraturę), składając zawiadomienie o możliwości popełnienia przestępstwa. Opracowywany jest plan wsparcia ucznia, z którym zapoznawany jest uczeń i jego rodzice.
8. W przypadku ustalenia, że zachowania pracownika związane są np. ze stosowaniem krzyku w kierunku ucznia, albo niestosownych komentarzy, Dyrektor szkoły przeprowadza rozmowę dyscyplinującą z pracownikiem, a jeśli nie przyniesie ona skutków, podejmuje kroki prawne.

§ 4

Dziecko molestowane seksualnie

Czyny zabronione i przepisy chroniące dzieci przed wykorzystywaniem seksualnym to m.in.:

- ✓ art. 197 kodeksu karnego (dalej: kk) – zgwałcenie,
- ✓ art. 198 kk – wykorzystanie seksualne dziecka na skutek jego bezradności i/lub niepoczytalności,
- ✓ art. 199 kk – nadużycie stosunku zależności dziecka od innej osoby lub wykorzystanie krytycznego położenia dziecka w celach seksualnych,
- ✓ art. 200 kk – kontakt seksualny z dzieckiem poniżej 15. roku życia,
- ✓ art. 200a kk – grooming – nawiązywanie z dzieckiem do 15. roku życia kontaktu przy użyciu nowych technologii w celu spotkania i nakłonienia dziecka do obcowania płciowego lub w celu produkowania bądź utrwalania treści o charakterze pornograficznym za pomocą groźby, wprowadzenia dziecka w błąd, wyzyskania błędu albo wykorzystania jego niezdolności do należytego pojmowania sytuacji,
- ✓ art. 202 § 3–5 kk – pornografia z udziałem dzieci.

W sytuacji podejrzenia, że małoletni uczeń został pokrzywdzony którymś z wymienionych wyżej przestępstw, należy bezwzględnie zawiadomić organy ścigania o podejrzeniu popełnienia przestępstwa na szkodę dziecka.

- Zawiadomienie należy złożyć do instytucji właściwej ze względu na miejsce popełnienia przestępstwa.
- Zawiadomienie składa Dyrektor szkoły.
- Złożenie zawiadomienia powinno nastąpić nawet bez uzyskania zgody rodziców ucznia pokrzywdzonego. Następnie poinformowanie ich o działaniach podejmowanych przez szkołę leży w kompetencjach osoby zawiadamiającej, tj. Dyrektora szkoły.

Należy zorganizować spotkanie z rodzicami, którego celem będzie poinformowanie o uzyskanych informacjach lub o zaobserwowanych zachowaniach i wypowiedziach ucznia wskazujących na doświadczenie wykorzystywania seksualnego, a także wskazanie rodzicom miejsc świadczących pomoc osobom pokrzywdzonym przestępstwem. Rodziców należy poinformować o obowiązku podjęcia interwencji prawnej i wspólnie ustalić plan pomocy uczniowi (zapewnienie mu bezpieczeństwa, udzielenie szkolnej pomocy psychologiczno - pedagogicznej, ewentualne skierowanie do specjalistycznej placówki wsparcia). W sytuacji

podejrzenia, że sprawcą wykorzystywania seksualnego dziecka jest jego rodzic, do udziału w spotkaniu powinien być zaproszony rodzic niekrzywdzący, w sytuacji, gdy sprawcami jest oboje rodziców osoba najbliższa dziecku, np. dziadkowie, ciocia, wujek, pełnoletnie rodzeństwo.

ROZDZIAŁ IV - Procedury i osoby odpowiedzialne za składanie zawiadomień o podejrzeniu popełnienia przestępstwa na szkodę małoletniego, zawiadamianie sądu opiekuńczego oraz osoby odpowiedzialne za wszczynanie procedury „Niebieskie Karty”

1. W celu objęcia rodziny i /lub małoletniego doświadczającego przemocy domowej wsparciem, każdy pracownik jednostki oświatowej ma obowiązek zapoznania się z **przepisami zobowiązującymi do wszczęcia „Procedury Niebieska Karta”**.
2. W przypadku zagrożenia życia lub zdrowia małoletniego zawiadomienie o przemocy należy zgłosić dowolnemu pracownikowi szkoły;
3. Dyrektor szkoły jest osobą odpowiedzialną za składanie zawiadomień o podejrzeniu popełnienia przestępstwa na szkodę małoletniego, natomiast wyznacza nauczycieli specjalistów: pedagoga szkolnego, psychologa, pedagoga specjalnego, wychowawców oddziałów na osoby odpowiedzialne za zawiadamiania Sądu Rodzinnego i opiekuńczego w porozumieniu z nim.
4. W przypadku podjęcia przez pracowników szkoły informacji, o podejrzeniu przestępstwa na szkodę małoletniego lub przemocy względem małoletniego jest on zobowiązany o tej sytuacji poinformować Dyrektora szkoły. Osoba ujawniająca sporządza notatkę służbową z uzyskanej informacji, poczynionych ustaleń i przekazuje uzyskaną informację Dyrektorowi szkoły i koordynatorom ds. SOM, którzy sporządza kartę dokumentowania zdarzeń.
5. Osobą odpowiedzialną za wszczynanie procedury „Niebieskie Karty” (wypełnienie formularza „Niebieska Karta – A”) jest nauczyciel – wychowawca, nauczyciel znający sytuację domową małoletniego lub pedagog, psycholog szkolny.
6. Pracownicy Placówki uczestniczą w realizacji procedury „Niebieskie Karty”, w tym uprawnieni są do samodzielnego jej wszczynania.
7. W przypadku ujawnienia zaniedbania przez rodziców, ich niewydolności wychowawczej właściwym jest zawiadomienie Sądu rodzinnego, celem wglądu w sytuację rodziny.

8. W przypadku zagrożenia zdrowia lub życia dziecka albo osoby mu najbliższej, osoba ujawniająca zdarzenie bezzwłocznie dzwoni na numer alarmowy 112.
9. Wszyscy pracownicy szkoły, którzy w związku z wykonywaniem obowiązków służbowych podjęły informację o krzywdzeniu ucznia lub informacje z tym związane, są zobowiązani do zachowania tych informacji w tajemnicy, poza tymi informacjami, które przekazywane są uprawnionym instytucjom.

PODSUMOWANIE - Procedura

Gdy przedstawiciel jednostki oświatowej poweźmie informację lub podejrzenie stosowania przemocy wobec dziecka, ma obowiązek:

1. Wszczać procedurę Niebieskie Karty.
2. W uzasadnionych przypadkach zawiadomić organy ścigania zgodnie z art. 12 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej, oraz art. 304 kodeksu postępowania karnego.
3. Zgodnie z art. 572 kpc powiadomić sąd opiekuńczy jeżeli dobro dziecka jest zagrożone a więc występuje przemoc wobec dziecka (fizyczna, psychiczna, seksualna, zaniedbania), nie respektowania praw dziecka, stosowania kar i konsekwencji niedopuszczalnych przez prawo, niewydolności wychowawczej po stronie rodziców, czy też uzależnień, bądź innych sytuacji zagrażających dziecku, szkoła ma obowiązek zawiadomić sąd rodzinny, który podejmie odpowiednie działania wobec rodziców/opiekunów prawnych dziecka.

NALEŻY PAMIĘTAĆ, ŻE WSZYSTKIE POWYŻSZE TRZY PUNKTY SĄ OBOWIĄZKAMI USTAWOWYMI, PRACOWNIK INSTYTUCJI OŚWIATOWEJ OBOWIĄZANY JEST REALIZOWAĆ WSZYSTKIE OBOWIĄZKI USTAWOWE. WYPEŁNIENIE JEDNEGO NIE ZWALNIA OD WYPEŁNIENIA POZOSTAŁYCH OBOWIĄZKÓW

Rozdział V Zakres kompetencji osoby odpowiedzialnej za przygotowanie pracowników szkoły do stosowania standardów, zasady przygotowania pracowników szkoły do ich stosowania oraz sposób dokumentowania tej czynności

§ 1

1. Dyrektor placówki oświatowej lub imiennie wyznaczona przez niego osoba dokonuje przeglądu i aktualizacji standardów nie rzadziej niż raz do roku.
2. Przegląd i aktualizacja standardów polega między innymi na:

- Zbieraniu informacji od pracowników placówki, małoletnich oraz ich rodziców w zakresie przydatności i czytelności procedur jak również ocen na temat praktycznego ich wdrażania w sytuacjach krzywdzenia dzieci.
  - Weryfikowaniu zapisów standardów w zakresie ich zgodności ze zmieniającym się prawem.
3. Dyrektor placówki oświatowej lub imiennie wyznaczona przez niego osoba na radzie pedagogicznej przedstawia uwagi i wnioski opracowane na podstawie informacji uzyskanych zgodnie z działaniami opisanymi w rozdziale 2 dotyczącym standardów.
  4. Dyrektor wraz z radą pedagogiczną podejmuje decyzję o aktualizacji standardów zgodnie z zaakceptowanymi wnioskami.

§ 2

1. Za przygotowanie pracowników szkoły do stosowania standardów odpowiedzialny jest Dyrektor szkoły, który wraz z pedagogiem szkolnym lub i psychologiem szkolnym zapoznaje wszystkich pracowników szkoły z wprowadzonymi Standardami Ochrony Małoletnich.
2. Zespół składający się z: dyrektora placówki oraz psycholog szkolny lub/ i pedagog szkolny co najmniej raz w roku przeprowadzają spotkanie szkoleniowe mające na celu przygotowanie pracowników szkoły do wdrożenia i realizacji standardów.
3. Dyrektor odpowiedzialny jest za przekazanie strony proceduralnej standardów w tym przepisów prawnych ciążących na placówkach w zakresie ochrony małoletnich przed krzywdzeniem.
4. Psycholog lub/i pedagog – odpowiedzialni są za zapoznanie pracowników szkoły z aspektem psychologicznym – wychowawczym procedur ze szczególnym uwzględnieniem sfery emocjonalnej osób doświadczających przemocy i uwrażliwienie pracowników szkoły w zakresie odpowiedniego podejścia do stosowania przepisów, kierując się szeroko rozumianym dobrem małoletniego.
5. Wszyscy pracownicy szkoły zobowiązani są podpisać oświadczenie potwierdzające zapoznanie się ze Standardami Ochrony Małoletnich i stosowania zapisów w nich zawartych.

§ 3

Dyrektor szkoły może, w celu przygotowania pracowników szkoły do stosowania standardów, zatrudnić podmiot zewnętrzny, przy czym dyrektor szkoły zobowiązany jest zweryfikować kompetencje osób realizujących szkolenie z pracownikami szkoły, by posiadały kompetencje nie mniejsze niż określone w punkcie 9 wytycznych ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego z dnia 30 października 2023 roku do prowadzenia szkoleń

w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej tj. zmodyfikowanych do potrzeb realizacji niniejszego zadania tj:

ukończone studia wyższe na jednym z kierunków:

- prawo, pedagogika, pedagogika specjalna, pedagogika opiekuńczo – wychowawcza, resocjalizacja, psychologia, politologia, politologia i nauki społeczne, socjologia, polityka społeczna, nauki o rodzinie;
- w przypadku ukończenia studiów wyższych na innych kierunkach niż tych, wymienionych w pkt. 1, dopuszczalne są kwalifikacje uzupełnione studiami podyplomowymi w zakresie psychologii, pedagogiki, pedagogiki opiekuńczo – wychowawczej, pedagogiki specjalnej lub resocjalizacji;
- ukończone specjalistyczne szkolenia w wymiarze nie mniejszym niż 200 godzin dydaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy, w tym jedno co najmniej 50 godzinne przygotowujące do pracy z osobami doznającymi przemocy domowej i stosującymi przemoc lub co najmniej 5-letnie doświadczenie pracy w obszarze przeciwdziałania przemocy;
- bloki prawne zawarte w Standardach Ochrony Małoletnich powinny prowadzić osoby z wyższym wykształceniem prawniczym posiadające co najmniej 2-letnie doświadczenie w pracy w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej w zakresie udzielania pomocy prawnej lub osoby posiadające wykształcenie określone w punkcie „a”, uzupełnione specjalistycznym szkoleniem w zakresie stosowania prawa w obszarze przeciwdziałaniu przemocy w wymiarze nie mniejszym niż 50 godzin.

§ 4

Dyrektor szkoły listę obecności ze spotkania szkoleniowego wraz z oświadczeniami przechowuje w sposób zgodny w aktach pracowników szkoły.

§ 5

Sposób dokumentowania i zasady przechowywania ujawnionych lub zgłoszonych incydentów lub zdarzeń zagrażających dobru małoletniego

1. Osoba zgłaszająca zdarzenia może dokonać zgłoszenia w następujący sposób:
  - Osobiście lub pisemnie (w tym za pomocą dziennika elektronicznego) do osoby odpowiedzialnej za przyjmowanie zgłoszeń, tj. wychowawcy, pedagoga, psychologa szkolnego.
2. Przechowywanie ujawnionych lub zgłoszonych incydentów lub zdarzeń zagrażających dobru małoletniego:
  - dokumentacja jest prowadzona oraz przechowywana przez osobę odpowiedzialną za przyjmowanie zgłoszeń do czasu zakończenia sprawy;
  - dokumentację należy chronić przed dostępem osób nieuprawnionych.

3. Dyrektor szkoły zobowiązany jest prowadzić i przechowywać dokumentację ujawnionych lub zgłoszonych incydentów lub zdarzeń zagrażających dobru małoletniemu ze strony pracowników szkoły. Natomiast koordynatorzy zobowiązani są prowadzić i przechowywać dokumentację ujawnionych lub zgłoszonych incydentów lub zdarzeń zagrażających dobru małoletniemu ze strony innych osób, aniżeli pracownicy szkoły jak również zobowiązani są do prowadzenia rejestru ujawnionych incydentów lub zdarzeń w ramach Standardów Ochrony Małoletnich za dany rok szkolny. Wzór stanowi załącznik nr 9.
4. Dokumentacja o której mowa w punkcie 3 powinna być przechowywana w indywidualnych teczkach uczniów. Natomiast Rejestr w osobnym segregatorze opisanym „**Rejestr ujawnionych lub zgłoszonych incydentów lub zdarzeń zagrażających dobru małoletniego**” – rok szkolny..... Wzór stanowi załącznik nr 10.
5. Dokumentacja o której mowa w punkcie 3 powinna zawierać wszystkie dokumenty wytworzone zgodnie z procedurami określonymi w niniejszych Standardach Ochrony Małoletnich. Wszystkie przechowywane dokumenty powinny być przechowywane w oryginałach z wyjątkiem tych dokumentów, których oryginały zostały przekazane do innych instytucji (np. zawiadomienie policji lub prokuratury, zawiadomienie sądu opiekuńczego, druk formularza Niebieska Karta A), w tych przypadkach w dokumentacji przechowywane są ich kopie.
6. Dokumentacja o której mowa w punkcie 3 powinna być przechowywana w miejscu uniemożliwiającym jej zniszczenie, ale także łatwy dostęp instytucji uprawnionych do kontroli prawidłowości wdrażania i realizowania procedur.

Rozdział VI Zasady i sposób udostępniania personelowi, uczniom i ich rodzicom albo opiekunom prawnym lub faktycznym standardów do zaznajomienia się z nimi i ich stosowania oraz zasady przeglądu i aktualizacji standardów

1. Wszelkie procedury i dokumenty związane z wprowadzeniem Standardów są udostępniane personelowi, małoletnim i ich rodzicom/opiekunom podczas zapoznawania i zobowiązania do stosowania (zgodnie z poniższymi zasadami), a następnie na żądanie w dowolnym momencie. Dokumenty te można również znaleźć na stronie internetowej szkoły pod adresem: <http://www.xxlo-krakow.edu.pl/>
2. Wersja skrócona SOM dostępna jest w segregatorze „SOM” w pokoju nauczycielskim oraz w gablocie pedagoga, psychologa szkolnego.
3. Każdy pracownik ma obowiązek zapoznać się ze Standardami po zawarciu umowy o pracę lub zlecenie, a fakt zapoznania się i przyjęcia do stosowania poświadczą podpisem oświadczenia dostępnym w dziale kadr.

4. Obowiązkiem rodziców/ opiekunów prawnych jest zaznajomienie się ze standardami i zasadami ochrony małoletnich przed krzywdzeniem.
5. Rodzice/opiekunowie uczniów zapoznawani są ze Standardami podczas zebrań z rodzicami, każdorazowo na pierwszym zebraniu organizacyjnym (wrzesień), przy czym pierwsze zapoznanie nastąpi niezwłocznie po opracowaniu i wprowadzeniu Standardów, nie później niż w ciągu 30 dni poprzez dziennik elektroniczny. Zapoznanie się z wyżej wymienionymi dokumentami każda osoba potwierdza swoim podpisem, złożonym na liście obecności lub na oświadczeniu dostarczonym do wychowawcy klasy w przypadku nieobecności rodzica na wywiadówce, w ciągu 7 dni od przekazania przez wychowawcę za pośrednictwem dziennika elektronicznego informacji o konieczności zapoznania się ze Standardami.
6. Uczniowie zapoznawani są ze Standardami podczas zajęć z wychowawcą realizowanych w miesiącu wrześniu każdego roku, przy czym pierwsze zapoznanie nastąpi niezwłocznie po opracowaniu i wprowadzeniu Standardów, nie później niż w ciągu 30 dni. Za potwierdzenie faktu zaznajomienia się z dokumentami służy lista obecności na zajęciach, podczas których te procedury były omawiane. Uczniowie nieobecni donoszą do wychowawcy oświadczenie o zapoznaniu się ze SOM w ciągu 7 dni od powrotu z nieobecności.
7. Treść oświadczenia dla pracowników, rodziców/opiekunów i uczniów **stanowi załącznik nr 8 do Standardów.**
7. Pracownicy powołani do pełnienia funkcji koordynatorów SOM w XX LO na bieżąco monitorują i okresowo weryfikują zgodność prowadzonych działań z przyjętymi zasadami ochrony dzieci, dokonując co najmniej raz na dwa lata oceny Standardów, by dostosować je do aktualnych potrzeb i obowiązujących przepisów. Wnioski z przeprowadzonej oceny są dokumentowane w formie sprawozdania/ notatek służbowych, a zmiany w Standardach wprowadzane są aneksami, po uzyskaniu akceptacji Dyrektora szkoły i po konsultacjach z radą pedagogiczną, radą rodziców i samorządem uczniowskim.
8. Koordynatorzy SOM przeprowadzają wśród pracowników, rodziców i uczniów raz na dwa lata ankietę monitorującą poziom realizacji Standardów, a następnie dokonują analizy jakościowej i ilościowej badania ankietowego i sporządzają na tej podstawie sprawozdanie z monitoringu. Sprawozdanie przekazywane jest Dyrektorowi szkoły.
9. Monitoring i ewaluacja Standardów prowadzona jest w oparciu o analizę dokumentacji wewnętrznej i korespondencji międzyinstytucjonalnej, przepisów prawa, obserwację, analizę ilościową i jakościową zgłoszeń, badania ankietowe, diagnozę czynników ryzyka i chroniących i konsultacje z organami szkoły.

10. Wprowadzone zmiany w SOM zatwierdza i przedstawia pracownikom, rodzicom i uczniom, Dyrektor szkoły.

Załącznik nr 8

Oświadczenie o zapoznaniu się ze Standardami Ochrony Małoletnich

*Ja niżej podpisany(-a) oświadczam, że zapoznałem(-am) się z dokumentacją wchodzącą w skład Standardów Ochrony Małoletnich obowiązującą w **XX Liceum Ogólnokształcącym im. Leopolda Staffa w Krakowie** i przyjmuję je do realizacji.*

.....
(data, podpis)

Rozdział VII Osoby odpowiedzialne za przyjmowanie zgłoszeń o zdarzeniach zagrażających małoletniemu i udzielenie mu wsparcia

§ 1

1. Wszyscy pracownicy szkoły świadomi są odpowiedzialności za przyjmowanie zgłoszeń o zdarzeniach zagrażających małoletniemu i udzielenie mu wsparcia.
2. Wszyscy pracownicy szkoły posiadają wiedzę dotyczącą zgłaszania przemocy wobec małoletnich zarówno stosowanej na terenie szkoły jak również w środowisku domowym małoletniego oraz przeszli szkolenia przez osoby odpowiedzialne w placówce za wdrażanie standardów.

§ 2

W przypadku, gdy małoletni doświadczający krzywdzenia zgłasza to pracownikowi pedagogicznemu szkoły, każdy pracownik pedagogiczny szkoły zobowiązany jest przyjąć zgłoszenie od małoletniego i udokumentować przebieg rozmowy wraz z cytatami i zachowaniami małoletniego w notatce służbowej. Następnie pracownik pedagogiczny przyjmujący zgłoszenie niezwłocznie informuje koordynatorów, Dyrektora szkoły, a w przypadku jego nieobecności, zastępcę dyrektora szkoły, który wszczyna procedury określone w rozdziale II.

§ 3

W przypadku, gdy małoletni doświadczający krzywdzenia zgłasza to pracownikowi niepedagogicznemu szkoły, każdy pracownik niepedagogiczny szkoły zobowiązany jest

udać się z małoletnim do wychowawcy klasy, pedagoga lub psychologa szkolnego, który zobowiązany jest przyjąć zgłoszenie od małoletniego i udokumentować przebieg rozmowy wraz z cytatami i zachowaniami małoletniego w notatce służbowej. Następnie wychowawca, pedagog lub psycholog szkolny przyjmujący zgłoszenie niezwłocznie informuje Dyrektora szkoły, a w przypadku jego nieobecności, zastępcę dyrektora szkoły, który wszczynają procedury określone w rozdziale II.

§ 4

W przypadku, gdy zgłaszającym o zdarzeniu zagrażającym małoletniemu jest osoba trzecia (świadek przemocy) każdy pracownik szkoły zobowiązany jest udokumentować zgłoszenie i niezwłocznie przekazać informację koordynatorom, Dyrektorowi szkoły, a w przypadku jego nieobecności, zastępcy dyrektora szkoły którzy wszczynają procedury określone w rozdziale II.

§ 5

W przypadku, gdy świadkiem zdarzenia zagrażającego małoletniemu jest pracownik szkoły, lub gdy pracownik ten zaobserwował specyficzne symptomy świadczące o przemocy w zachowaniach dziecka lub zaobserwował specyficzne obrażenia ciała świadczące o krzywdzeniu dziecka, zapewnia dziecku niezwłoczny kontakt z psychologiem lub pedagogiem szkolnym, a następnie niezwłocznie przekazuje informację Dyrektorowi szkoły, a w przypadku jego nieobecności, zastępcy dyrektora szkoły którzy wszczynają procedury określone w rozdziale II.

§ 6

W każdym przypadku określonym w § od 1 do 6 w celu wsparcia ucznia małoletniego opracowuje się plan wsparcia małoletniego zgodnie z zasadami określonymi w rozdziale XI.

Rozdział VIII Wymogi dotyczące bezpiecznych relacji między małoletnimi, a w szczególności zachowania niedozwolone.

§ 1

1. Na terenie XX Liceum Ogólnokształcącego w Krakowie w relacjach między małoletnimi obowiązuje zasada równości w swoich prawach. Każdy uczeń bez względu na płeć, pochodzenie, wyznanie, status socjoekonomiczny, stan rodzinny czy orientację seksualną jest równy w swoich prawach. Do obowiązków dorosłych, zwłaszcza będących wychowawcami i nauczycielami jest modelowanie takiej postawy i pilnowania jej przestrzegania między małoletnimi. Zachowania małoletnich wobec siebie nie mogą naruszać obowiązujących przepisów prawnych.

2. Na terenie XX Liceum Ogólnokształcącego w Krakowie, pomiędzy małoletnimi, zabronione są następujące zachowania:
- narażające na niebezpieczeństwo utraty życia i/lub zdrowia w tym posiadanie, podawanie lub udostępnianie niedozwolonych substancji psychoaktywnych, alkoholu, nikotyny, dopalaczy itp.
  - wszelkie przejawy przemocy fizycznej i seksualnej tj.:
    - bicie, popychanie, szarpanie, przypalanie, szturchanie, kopanie itp.
    - niszczenie przedmiotów należących do małoletniego;
    - przymuszanie do czynności o charakterze seksualnym;
    - zmuszanie do innych zachowań wbrew woli małoletniego;
  - wszelkie przejawy przemocy psychicznej tj: wyśmiewanie, poniżanie i ubliżanie (zarówno w formie kontaktu bezpośredniego jak i pośredniego); grożenie, zastraszanie, szantażowanie; izolowanie i wykluczanie z grupy;
  - wszelkie przejawy cyberprzemocy tj.:
    - naruszanie dobrego imienia małoletniego z wykorzystaniem jego wizerunku w sieci,
    - obraźliwe komentarze w sieci pod adresem małoletniego, produkowanie lub udostępnianie innym za pomocą cyfrowych technologii zdjęć, filmów ośmieszających małoletniego i publikowanie ich w sieci, także modyfikowanie treści z udziałem małoletniego w celu ośmieszenia go (w tym patostreaming),
    - podszywanie się za małoletniego w sieci i tworzenie treści w jego imieniu,
    - nakłanianie innych użytkowników technologii cyfrowych do określonych działań na szkodę małoletniego (np. wykluczania go z grupy, hejtowanie, udostępnianie szkalujących treści),
    - każde wykorzystanie jego wizerunku (np. zdjęcia) w sieci bez zgody opiekuna prawnego dziecka.
  - każde inne działania naruszające prawa małoletniego lub jego dobra osobiste w szczególności:
    - narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia, naruszające jego godność,
    - nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na jego zdrowiu fizycznym lub psychicznym,
    - wywołujące u niego cierpienie lub krzywdę,

- istotnie naruszające jego prywatność lub wzbudzające w nim poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej.

Rozdział IX Zasady korzystania z urządzeń elektronicznych z dostępem do sieci Internet.

§ 1

1. Uczniowie zobowiązani są do przestrzegania zasad dotyczących korzystania z urządzeń elektronicznych, opisanych w Statucie Szkoły - § 48 ust. 3.
2. Na terenie Szkoły zabrania się:
  - korzystania z telefonów komórkowych i innych urządzeń elektronicznych służących do przekazu informacji podczas zajęć edukacyjnych i uroczystości szkolnych;
  - nagrywania dźwięku, obrazu oraz fotografowania za pomocą telefonu lub innych urządzeń elektronicznych, o których mowa w Statucie Szkoły,
  - udostępniania na terenie szkoły na urządzeniach zarówno będących w zasobach szkoły, jak również będącymi prywatną własnością osób (w tym małoletnich), wszelkich treści niebezpiecznych w tym pornograficznych, zawierających treści agresywne, promujące zachowania demoralizacyjne lub nielegalne, oraz wszelkie inne mogące być uznane za treści nieadekwatne dla małoletnich, którym są udostępniane.
2. Za udostępnienie treści niebezpiecznych, o których mowa w powyższym podpunkcie odpowiada właściciel urządzeń, za pośrednictwem których zostały udostępnione co oznacza, że gdy udostępnienie nastąpiło na urządzeniach prywatnych odpowiada ich właściciel. Za urządzenia przekazane małoletnim dzieciom przez rodziców, odpowiadają rodzice.
3. Za zgodą prowadzącego zajęcia, dopuszcza się używanie urządzeń multimedialnych na zajęciach edukacyjnych, jeżeli wymaga tego tok zajęć lub program nauczania.
4. Dozwolone jest użycie telefonu komórkowego na zajęciach edukacyjnych w celu ratowania życia lub zdrowia.
5. W razie niedozwolonego używania telefonu komórkowego lub innych urządzeń elektronicznych przez uczniów, mogą być zastosowane kary, o których mowa w Statucie Szkoły.

6. Szkoła zapewniając uczniom dostęp do Internetu, instaluje i aktualizuje oprogramowanie zabezpieczające uczniów przed dostępem do treści, które mogą stanowić zagrożenie dla ich prawidłowego rozwoju.
7. Na terenie Szkoły dostęp ucznia do Internetu możliwy jest pod nadzorem:
  - nauczyciela, w tym podczas zajęć komputerowych, zajęć pozalekcyjnych oraz na zajęciach świetlicowych;
  - nauczyciela bibliotekarza - na przeznaczonych do tego komputerach znajdujących w bibliotece szkolnej.
8. Zasady korzystania z Internetu określone są w regulaminie znajdującym się w pracowni informatycznej,
9. Nauczyciel prowadzący zajęcia/sprawujący opiekę nad uczniami jest zobowiązany do zapewnienia bezpiecznego korzystania z Internetu przez uczniów.
10. Uczeń korzystający z komputera w bibliotece szkolnej używa konta przewidzianego dla uczniów – czytelników biblioteki.
11. Na wszystkich komputerach z dostępem do Internetu zapewnia się zainstalowanie i aktualizowanie:
  - 1) oprogramowanie filtrujące treści internetowe;
  - 2) oprogramowanie monitorujące korzystanie przez dzieci z Internetu;
  - 3) oprogramowanie antywirusowe;
  - 4) oprogramowanie antyspamowe;
12. Oprogramowanie, o którym mowa w ust. 11, jest aktualizowane automatycznie.
13. Wyznaczony przez dyrektora pracownik Szkoły przynajmniej raz na trzy miesiące sprawdza, czy na komputerach z dostępem do Internetu nie znajdują się niebezpieczne treści.
14. W przypadku znalezienia niebezpiecznych treści, pracownik ustala kto korzystał z komputera w czasie ich wprowadzania.
15. Informacje o dziecku, które korzystało z komputera w czasie wprowadzenia niebezpiecznych treści, pracownik Szkoły przekazuje dyrektorowi/wicedyrektorowi.
16. Wicedyrektor, w obecności pedagoga, przeprowadza z dzieckiem rozmowę na temat bezpieczeństwa w Internecie.
17. Jeżeli w wyniku rozmowy uzyska się informację, że dziecko jest krzywdzone, podejmuje się działania zgodnie z procedurą, o której mowa w niniejszych Standardach.
18. W szkole prowadzone są cykliczne działania profilaktyczne z zakresu zasad bezpiecznego korzystania z Internetu, a na jej terenie (gabinet pedagoga, biblioteka

szkolna, sale informatyczne) dostępne są materiały edukacyjne z tego zakresu (fakt ten odnotowuje się w dzienniku VULCAN).

19. W miarę możliwości nauczyciele Informatyki, Policja, wych. klas oraz pedagog szkolny przeprowadzają z dziećmi zajęcia dotyczące bezpiecznego korzystania z Internetu oraz Cyberprzemocy. (fakt ten odnotowuje się w dzienniku VULCAN).
20. W programie wychowawczo – profilaktycznym szkoły są uwzględnione działania wobec uczniów dot. bezpieczeństwa w Sieci oraz zjawiska uzależnienia od Internetu.

Rozdział X Procedury ochrony dzieci przed treściami szkodliwymi i zagrożeniami w sieci Internet oraz utrwalonymi w innej formie.

§ 1

1. Podstawowe formy zjawiska cyberprzemocy to: nękanie, straszenie, szantażowanie z użyciem sieci, publikowanie lub rozsyłanie ośmieszających, kompromitujących informacji, zdjęć, filmów z użyciem sieci oraz podszywanie się w sieci pod kogoś wbrew jego woli.
2. W każdej sytuacji, w trakcie ustalania okoliczności, o których mowa w ust. 1, należy ustalić charakter zdarzenia (rozmiar i rangę szkody, jednorazowość/powtarzalność).

§ 2

1. Realizując procedurę należy unikać działań, które mogłyby wtórnie stygmatyzować ofiarę lub sprawcę, np.: wywoływania ucznia z lekcji, konfrontowania ofiary i sprawcy.
2. Należy dokonać oceny, czy dane zdarzenie wyczerpuje znamiona cyberprzemocy, czy jest np. niezbyt udanym żartem (wówczas należy podjąć działania profilaktyczne mające na celu niedopuszczenie do eskalacji tego typu zachowań).
3. Należy zabezpieczyć wszystkie dowody związane z aktem cyberprzemocy (wydruk, zrzut ekranu, zapis strony).
4. Gdy sprawca cyberprzemocy jest znany i jest on uczniem Szkoły, pedagog szkolny, psycholog powinien przeprowadzić z nim rozmowę o jego zachowaniu. Rozmowa taka ma służyć ustaleniu okoliczności zdarzenia, przyjrzeniu się przyczynom takiego zachowania, a także próbie rozwiązania sytuacji konfliktowej.
5. W pierwszej kolejności należy udzielić wsparcia ofierze. Musi się ona czuć bezpieczna i otoczona opieką przez dorosłych. Na poczucie bezpieczeństwa dziecka wpływa fakt, że wie ono, iż Szkoła podejmuje kroki w celu rozwiązania problemu.
6. Podczas rozmowy z uczniem zgłaszającym, że jest on ofiarą cyberprzemocy, należy zapewnić go, że nie jest winny zaistniałej sytuacji oraz że nikt nie ma prawa

zachowywać się w ten sposób wobec niego, a także podkreślić, że dobrze zrobił ujawniając taką sytuację. Należy okazać zrozumienie dla jego uczuć, w tym trudności z ujawnieniem okoliczności wydarzenia, strachu, wstydu.

7. Należy ucznia poinformować, że Szkoła nie toleruje przemocy i że zostaną podjęte odpowiednie procedury interwencyjne. Należy poinformować ucznia o krokach, jakie może podjąć Szkoła i sposobach, w jaki może zapewnić mu bezpieczeństwo.
8. Należy poinformować ofiarę i jej rodziców o zabezpieczeniu dowodów i pomóc w zerwaniu kontaktu ze sprawcą, zadbanie o podstawowe zasady bezpieczeństwa on-line (np. nieudostępnianie swoich danych kontaktowych).
9. Należy monitorować sytuację, „czuwać” nad ofiarą i jej bezpieczeństwem, np. zwracać uwagę czy nie są podejmowane wobec niej dalsze działania przemocowe, obserwować, jak sobie radzi w grupie po ujawnionym incydencie cyberprzemocy.
10. W działania wobec ofiary należy także włączyć rodziców/opiekunów ofiary – trzeba na bieżąco ich informować o sytuacji, pamiętając przy tym o podmiotowym traktowaniu dziecka – mówiąc mu o tym i starając się uzyskać jego akceptację dla udziału rodziców. Jeśli dziecko nie wyraża zgody, należy omówić z nim jego obawy, a jeśli to nie pomaga powołać się na obowiązujące w Szkole zasady i przekazać informację rodzicom. W trakcie rozmowy z dzieckiem i/lub jego rodzicami/opiekunami, jeśli jest to wskazane, można zaproponować pomoc specjalisty (np. psychologa szkolnego, poradni psychologiczno-pedagogicznej) oraz przekazać informację o możliwości zgłoszenia sprawy Policji.
11. Należy zadbać o bezpieczeństwo świadków zdarzenia, zwłaszcza, jeśli byli oni osobami ujawniającymi cyberprzemoc. W trakcie rozmowy ze świadkami należy okazać zrozumienie i empatię dla ich uczuć, czy też obawy przed przypięciem łatki „donosiciela”, strachu przed staniem się kolejną ofiarą sprawcy, itp.
12. Samo wystąpienie zjawiska cyberprzemocy nie jest jednoznaczne z koniecznością zaangażowania Policji czy sądu rodzinnego – działania pracowników Szkoły powinny umożliwiać rozwiązanie sytuacji problemowej na poziomie pracy wychowawczej.

§ 3

1. Szkoła powiadomi odpowiednie służby (np. Policję), gdy wykorzysta wszystkie dostępne jej środki wychowawcze (rozmowa z rodzicami, zastosowanie konsekwencji określonych w statucie Szkoły, interwencja pedagogiczno-psychologiczna), a ich zastosowanie nie przynosi pożądanych rezultatów (np. nie ma zmian postawy ucznia).
2. O sytuacjach, w których zostało naruszone prawo (groźba karalna – art. 190 kk, uporczywe nękanie, podszywanie się – art. 190a kk, zmuszanie do określonego działania – art. 191 kk, naruszenie intymności seksualnej, utrwalenie wizerunku nagiej

osoby bez jej zgody – art. 191a kk, zniesławienie – art. 212 kk, zniewaga – art. 216 kk), niezwłocznie powiadamiana jest Policja. Zgłoszenia naruszenia prawa dokonuje dyrektor Szkoły.

§ 4

1. Postępowanie w przypadku podejrzenia, że dziecko jest uczestnikiem niebezpiecznej gry:
  - należy ustalić, czy dziecko nie posiada śladów samookaleczeń lub innych mogących świadczyć o uczestnictwie w niebezpiecznych grach, w razie konieczności zapewnić opiekę lekarską, psychologiczną;
  - nie należy usuwać pod żadnym pozorem ujawnionych danych w postaci wiadomości (SMS, email, chat itp.), ponieważ usunięcie tych danych może w znacznym stopniu utrudnić lub wręcz uniemożliwić dalsze czynności prowadzone przez Policję;
  - w miarę możliwości należy zabezpieczyć treści poprzez ich zapisanie, wydrukowanie, itp.;
  - w rozmowie z dzieckiem należy ustalić okoliczności w jakich dowiedziało się o grze i w jakich do gry przystąpiło, dane innych uczestników, z którymi kontaktowało się w grze;
  - niezwłocznie należy powiadomić o swoim podejrzeniu rodziców dziecka i dyrektora Szkoły.

Rozdział XI Zasady ustalania planu wsparcia małoletniego po ujawnieniu krzywdzenia.

1. Plan wsparcia małoletniego po ujawnieniu podejrzenia jego krzywdzenia ustala zespół powołany przez dyrektora, w skład którego wchodzi co najmniej wychowawca ucznia, psycholog i pedagog szkolny.
2. Plan pomocy dziecku powinien zawierać wskazania dotyczące:
  - określenia form pomocy psychologiczno-pedagogicznej na terenie Szkoły lub kierowania do instytucji udzielających różnych form pomocy: terapia indywidualna, grupowa, warsztaty rozwijające zainteresowania i uzdolnienia - w uzgodnieniu z rodzicami i adekwatnie do potrzeb ucznia i jego rodziców;
  - wzmocnienia dziecka – poprzez zapewnienie mu, odpowiednio do potrzeb i w uzgodnieniu z rodzicami, konsultacji psychologiczno-pedagogicznych w poradni psychologiczno-pedagogicznej, ewentualnie konsultacji psychiatrycznych;

- wspierania rodziny – poprzez kierowanie (adekwatnie do potrzeb) do instytucji oferujących poradnictwo, konsultacje psychologiczne, terapię uzależnień, terapię dla sprawców przemocy, grupy wsparcia, warsztaty umiejętności wychowawczych;
  - pomocy socjalnej lub materialnej poprzez kierowanie do instytucji oferujących pomoc socjalną, poradnictwo i warsztaty w zakresie metod poszukiwania pracy, organizowanie pomocy finansowej, rzeczowej, ciepłego posiłku;
  - pomocy w rozwiązywaniu konfliktów rodzinnych, np. poprzez zastosowanie procedur mediacyjnych bądź kierowanie do mediatorów;
3. Przebieg realizacji planu monitoruje wychowawca klasy wraz z zespołem psychologiczno-pedagogicznym.